

Verksamhets- inriktning och budget

för GR år **2006**

Verksamhetsinriktning

och **budget**

för GR år **2006**

INNEHÅLL

<i>GRs roll i regional samverkan</i>	4
<i>Särskilda satsningar 2006 – en sammanfattning</i>	6
<i>Utgångspunkter för årets budgetprocess</i>	7
<i>Verksamhetsinriktning 2006</i>	8
<i>Internationellt arbete</i>	8
<i>Regional planering</i>	9
<i>Sociala området</i>	13
<i>Arbetsmarknad</i>	16
<i>Utbildning</i>	18
<i>Det regionala ledarförsörjningsprogrammet</i>	20
<i>Resursfördelning</i>	21

GRs roll i regional samverkan

Göteborgsregionens kommunalförbund, GR, bildades med insikt om medlemskommunernas inbördes beroende vad avser viktiga samhällsfunktioner som arbete, boende, rekreation och utbildning.

Genom att arbeta tillsammans kan vi skapa bl.a. förutsättningar för ekonomisk utveckling, fungerande transportsystem och finna sätt att hantera miljöproblem som inte känner några administrativa gränser.

GR skall bidra till en långsiktigt hållbar välfärdsutveckling i medlemskommunerna. Denna utveckling, som förutsätter en tät samverkan mellan medlemskommunernas politiker och tjänstemän, kan beskrivas som tre grundläggande och inbördes beroende dimensioner – den sociala, den ekologiska och den ekonomiska eller som *medborgarkraft, bärkraft och konkurrenskraft*. GRs verksamhet kännetecknas av;

- Medlemsnytta – GR skapar mervärden för sina medlemmar
- Mångsidighet – GR stödjer kommunerna i arbetet med det breda samhällsuppdraget
- Delaktighet/öppenhet – GR-samverkan bygger på djup förankring
- Kreativitet/framsynthet – GR visar på nya vägar att säkra hållbar välfärd.

Goda GRannar

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) består av tretton medlemskommuner med totalt 870 000 invånare.

GR leds av en förbundsstyrelse bestående av representanter från respektive kommuns styrelse.

GR finansieras dels genom årliga avgifter från kommunerna (39 procent), dels genom intäkter från kurser, konferenser, utredningsarbete m m (61 procent). GR har en årsomsättning på ca 150 mkr.

GRs vision och ambition

GRs vision och ambition är att utvecklas till en alltmer värdefull resurs för medlemskommunerna. GRs bidrag skall vara av avgörande betydelse i arbetet med att ska-

pa goda levnadsvillkor och bra utvecklingsmöjligheter för de som bor och verkar i Göteborgsregionen. GR stödjer medlemskommunernas utveckling genom att;

- skapa nätverk, sprida idéer och stimulera till erfarenhetsutbyte,
- svara för regional planering,
- erbjuda kompetenshöjande insatser för politiker, ledare och medarbetare,
- bevaka omvärlden och förmedla framtidsbilder,
- stimulera debatt och dialog,
- erbjuda service, sambruk och forsknings- och utvecklingsinsatser,
- tillvarata regionens intressen genom uppvaktningar, remissyttranden m.m.

GRs arbetsformer

Det är i tät samverkan mellan medlemskommunerna och organisationer i det omgivande samhället som GR kan utföra sitt uppdrag. GRs kontaktytor är stora och bidrar till öppenhet i relationerna mellan GR, dess målgrupper och de organisationer som GR samarbetar med.

Detta samspel skapar förutsättningar för kreativitet, nytänkande och goda resultat i regionala sambruksuppdrag och utvecklingsprojekt.

Sammantaget bidrar detta till den legitimitet som GR fortlopande måste erövra om visioner skall hållas levande och regionalpolitiska mål uppnås.

GR arbetar bl a inom följande områden

- Arbetsmarknad
- Gymnasiesamverkan
- Internationalisering
- Kompetensutveckling
- Ledarförsörjning
- Läromedelsservice
- Miljövard
- Regional planering
- Samverkan skola–arbetsliv
- Socialtjänst
- Storstadsregionens utmaningar
- Transportstrategier.

Regional utveckling – kommunernas delaktighet

Den regionala utvecklingsplaneringen syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regionen – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Detta innebär att skapa goda förutsättningar för regionens invånare vad gäller boende, arbete, fritidsaktiviteter samt tillgång till utbildning, vård och omsorg. Rådet för regional utveckling ansvarar för den regionala utvecklingsplaneringen som även inkluderar den s k rådslagsprocessen.

Rådslagsprocessen

Under 2006 kommer fokus i det regionala utvecklingsarbetet att ligga på rådslagsprocessen. Processen är viktig för att påverka GRs framtida arbete. Rådslagen är en bred, förutsättningslös och konstruktiv dialog kring regional samverkan och en del i det regionala utvecklingsarbetet. Arbetet sker i nära samarbete med kommunerna och ambitionen är att genom rådslagsprocessen skapa en gemensam insikt om det regionala samarbetets betydelse samt ett gemensamt förhållningssätt till övergripande planeringsfrågor och en samsyn kring verktyg och arbetsmetoder.

I tidigare rådslag har kommunerna lyft fram frågor och områden som är viktiga för Göteborgsregionen i framtiden. Under 2005 kommer diskussionen kring dessa områden att fördjupas. Nästa steg i rådslagsarbetet blir att, utifrån resultatet av en andra rådslagsrunda, inrikta arbetet mot att fortsätta utveckla det regionala samarbetet och få till stånd väl fungerande regionala processer. Rådet för regional utveckling har att initiera sådana processer och utveckla strategier, dvs formulera en regional agenda eller handlingsplan, inom de områden som kommunerna ser som angelägna för att nå en långsiktigt hållbar utveckling i regionen. Detta innebär att nya rådslag och rådslag i annan form kommer att uppstå. Nya gemensamma underlag kommer att tas fram och andra aktörer kommer att involveras.

Särskilda satsningar 2006

– en sammanfattning

Förutom pågående uppdrag och löpande uppgifter som GR hanterar planeras följande satsningar under 2006.

Internationellt arbete

Under 2005–2006 kommer GRs internationella arbete att fokuseras på följande områden:

- Internationell kompetensutveckling
- Internationellt ungdomsarbete
- Äldre frågor i ett EU-perspektiv
- Det nya Europa
- Regional planering i ett EU-perspektiv

Regional planering

- Inriktningen av regionplanearbetet under 2006 kommer att bestämmas av det utfall som den andra omgången av rådslagsprocessen ger.
- Fokus kommer att ligga på förutsättningar att klara en fortsatt tillväxt i regionen.
- Bostadsbyggandet och dess effekter på regionala strukturer, miljö och resandebehov.
- Förutsättningar för ökad andel resande i kollektivtrafiken.
- Frågan om en ny eller reviderad transportstrategi aktualiseras.

Sociala området

- *Samverkan* Avser samverkan mellan kommuner, mellan kommuner och andra organisationer och även mellan olika grupper inom kommunerna.
- *Medborgarkraft* Styrgruppen önskar lyfta fram och uppmärksamma olika former för medborgarnas engagemang och medverkan inom det sociala området.
- *Uppföljning/utvärdering* Avser arbetet med olika nyckeltal och andra mellankommunala jämförelser.
- *Regional utveckling och planering* Styrgruppen deltar i medlemskommunernas rådslagsprocess.
- *Kunskapsförsörjning* Avser stöd till kommunernas möjlighet att rekrytera och behålla personal, samt kompetensutveckling av personalen.

Arbetsmarknad

- Med GR Utbildning och övriga parter i projektets styrgrupp fortsätta att utveckla valideringsarbetet i Göteborgsregionen och nationellt.
- Följa utvecklingen av den finansiella samverkan – fyrtio-partssamverkan – i Göteborgsregionen
- Arbetsmarknadsinsatsernas utveckling och konsekvenser för ungdomar
- Informera och bevaka nyheter på arbetsmarknadsområdet samt arrangera utbildningar och seminarier

Utbildningsgruppen

- Ytterligare fördjupad samverkan kring vuxnas lärande.
- Utveckling av IT-stöd för att bistå kommunerna i det skoladministrativa arbetet.
- Satsning på 24-timmarsuppdraget inte minst inom ramen för intagningsarbetet.
- Expansion av det Gemensamma Gymnasiet, där regionens ungdomar kan samläsa ”smala kurser”.
- Former för digital läromedelsdistribution och utvecklat webb-stöd prövas.
- Arbetet med skola-arbetslivskontakter utökas till att omfatta fler kommuner och ytterligare skolformer.
- Webbplatsen för uppföljning och utvärdering utvecklas.
- Omvärldsbevakningen intensifieras.

Framtidens Ledare

- Mentorprogrammet utvecklas.
- Nya program erbjuds såsom ett för erfarna ledare / ledare som leder ledare och ett för enhetschefer och motsvarande.

FoU i Väst/GR

- Den sociala styrgruppen har under hösten 2004 utarbetat ett förslag om fortsatt FoU verksamhet 2006–2009, som behandlas av GRs styrelse 05-02-28.

Utgångspunkter för årets budgetprocess

Uppläggning av budgetarbetet

GRs förbundsfullmäktige skall före utgången av september månad fastställa budgeten för nästa år. För ett brett engagemang och möjlighet till stor delaktighet ges medlemskommunerna god tid för synpunkter och ställningstagande till budgetförslaget (samrådsunderlag).

För årets budgetprocess innebär inom GR att de politiska styrgrupperna redan under hösten 2004 har utarbetat förslag till verksamhetsinriktning inför år 2006 inom respektive område med utgångspunkt från en analys av föregående års verksamhet. Efter ställningstaganden i förbundsstyrelsen den 28 februari kan sedan samrådet med kommunerna genomföras under våren. Därigenom kan de övergripande budgetbesluten inom GR fattas redan under försommaren, av förbundsstyrelsen den 18 maj och av förbundsfullmäktige den 14 juni.

Tidplan

Följande datum gäller i år för behandling av budget 2006:

Datum	Vad händer
28 febr	Förbundsstyrelsen beslutar om samrådsunderlaget
3 mars	Samrådsunderlaget sänds till kommunerna
18 april	Synpunkter till GR från kommunerna
2 maj	Presidiet tar ställning till budgetförslaget
19 maj	Förbundsstyrelsen beslutar om förslag till budget
14 juni	Förbundsfullmäktige fastställer budget och medlemsavgift

Arbetsformer

Arbetsformerna inom GR utvecklas successivt och i takt med att det regionala samarbetet har intensifierats har arbetet inom de politiska styrgrupperna förstärkts. Idag verkar förutom styrelsen följande fem politiska styrgrupper:

- Styrgruppen för utbildningsfrågor
- Styrgruppen för sociala frågor
- Styrgruppen för arbetsmarknadsfrågor
- Styrgruppen för regional planering
- Rådet för regional utveckling

Utöver dessa styrgrupper finns också en politisk tillsatt styrgrupp som leder arbetet med det regionala ledarför-sörjningsprogrammet.

Rådet för regional utveckling ansvarar för den regionala utvecklingsverksamheten inklusive rådslagsprocessen. Rådet består av presidierna i de övriga styrgrupperna samt två representanter från BRG.

Styrgrupperna har under åren byggt ut en omfattande kontaktverksamhet och här finns många goda idéer och erfarenheter att ta tillvara på i det fortsatta utvecklingsarbetet under innevarande mandatperiod.

VERKSAMHETSINRIKTNING ÅR 2006

EU-arbetet

Bakgrund

GRs styrelse antog 2003 en internationell strategi. Denna utgår från medlemskommunernas behov och inriktas på två områden:

- Att erbjuda internationell kompetensutveckling, utveckla och genomföra kurser, seminarier, studieresor och konferenser.
- Att utifrån GRs verksamhetsområden få till stånd ett aktivt kommungemensamt utvecklingsarbete som integrerar lämpliga EU-program. GR har här till uppgift att känna av och samla ihop kommungemensamma förändringsprojekt som kan utvecklas i ett internationellt sammanhang.

Handlingsplan

Ett förslag till handlingsplan för GRs EU-arbete planeras att behandlas av GRs styrelse under våren 2005.

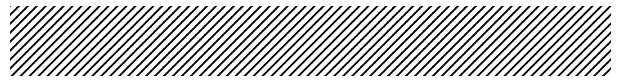
Förslaget utgår från att medlemskommunernas engagemang är avgörande när det gäller arbetet med europeisering inom Göteborgsregionen.

Handlingsplanen ska vara ett kompletterande och stödande dokument i förhållande till medlemskommunernas och GRs verksamhetsplaner och föreslås fokusera på följande områden;

- Kompetensutveckling
- Det nya Europa
- Ungdomar
- Äldre
- Regionalplanering

Regional planering

HUVUDINRIKTNING

Verksamhetsinriktningen för 2006 har diskuterats och förankrats i Styrgruppen för regional planering. Styrgruppen har sammanfattningsvis konstaterat att verksamheten under 2006 i hög grad kommer att bestämmas av de prioriteringar som kommer att ske som en följd av dels nu pågående processer under ledning av styrgruppen, dels av utfallet av den påbörjade andra omgången av rådslaget under ledning av Rådet för regional utveckling. Föreliggande material är därför att betrakta såsom ram – en produktkatalog – inom vilket prioriteringarna successivt kommer att ske

Under 2004 har Styrgruppens arbete fokuserats på förutsättningarna att klara en fortsatt befolkningsökning i regionen. Uppdrag har lämnats till kansliet att arbeta med bostadsbyggandet och dess effekter på den regionala strukturen, framkomligheten i den regionala kollektivtrafiken, miljöpolitiska mål, strategier för utvecklingen av handeln, en regional gruspolicy, samordning av vattenförsörjningen mm. Utfallet av dessa uppdrag kommer att påverka inriktningen av 2006 års arbete.

Genom regeringens beslut om åtgärdsprogram för att klara miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid har förstärkt fokus satts på frågorna om fortsatt regional tillväxt, ökad trafik och effekter på miljön.

Styrgruppens och därmed kansliets arbete omfattar en basverksamhet som i sin helhet finansieras med medlemspengar. Denna verksamhet kan kortfattad sammanfattas som regional planeringsstruktur och miljö. Härtill sker medverkan i nätverk samt i processer där andra parter än GR är projektägare. Vidare finns löpande uppdrag och andra särskilda projekt med helt eller till större delen extern finansiering.

I det följande redovisas de viktigaste arbetsuppgifterna inom styrgruppens ansvarsområde.

REGIONAL PLANERING – STRUKTUR OCH MILJÖ

Regionplaneorgan

Regeringen har utsett GR till regionplaneorgan. Den regionala planeringen leds på förbundsstyrelsens uppdrag av Styrgruppen för regional planering. Målen i detta arbete är att främja regionens sociala, miljömässiga och ekonomiska utveckling, motverka obalanser mellan olika delar av regionen och förstärka regionens konkurrenskraft i förhållande till omvärlden.

Den regionala planeringens huvuduppgifter är kortfattat att:

- biträda kommuner och statliga myndigheter med regionala synpunkter
- följa regionala frågor inom ansvarsområdet
- låta utreda förhållanden som har regional räckvidd
- fortlöpande följa statlig och kommunal planering
- samråda vid upprättande och förändring av översiktsplaner och detaljplaner (när dessa får regionala konsekvenser)
- förse kommunerna med underlag om mellankommunala frågor
- underlätta information om regionala förhållanden mellan och inom kommunerna

Styrgruppen för regional planering har under verksamhetsåret 2004 för egen del lyft fram bostadsbyggandet och kollektivtrafiken som prioriterade regionala frågor. Styrgruppen har även uttalat att frågorna om handelns utveckling och struktur liksom näringslivets behov av mark mm är av stort regionalt intresse.

Samordnad infrastrukturplaneringen

GR har genom ett särskilt beslut i förbundsstyrelsen – förankrat i varje medlemskommun – uppdraget att samordna planeringen av transport-infrastrukturen i regionen. Detta uppdrag innebär att:

- GR ansvarar för samordningen av all regional infrastrukturplanering, dvs. sådan planering som berör hela regionen eller två eller flera medlemskommuner.

- GR representerar kommunerna i olika organisationers arbets- och ledningsgrupper som behandlar regional infrastrukturplanering.
- GR ansvarar för utformningen av remissvar över sådana utredningar som berör regional infrastrukturplanering och som tillställs GR och/eller medlemskommunerna. Utformningen av svaren skall ske i samråd med berörda kommuner.
- GR företräder medlemskommunerna gentemot Staten och Västra Götalandsregionen i frågor som berör regional infrastrukturplanering. Till grund för GR:s ställningstagande ligger bl a av förbundsstyrelsen antagna Transportpolitiska målsättningar och Transportstrategi för Göteborgsregionen.
- GR initierar utredningar om regional infrastrukturutbyggnad eller efter framställan från medlemskommunerna.
- Under år 2006 kommer sannolikt frågan om en översyn av den gemensamma transportstrategin att aktualiseras.

Omvärldsbevakning - regionala analyser

En viktig förutsättning för arbetet är att följa, dokumentera och analysera utvecklingen i såväl regionen som vår omvärld i övrigt. Genom det kunskapsunderlag som tas fram – regionala bilder belyses skeenden och förhållanden av betydelse för regionplanearbetet. Sådana regionala bilder kommer även fortsättningsvis att tas fram vid behov.

Mötesplats och nätverk

GR har som uppdrag att utveckla det regionala samarbetet på såväl politisk- som tjänstemannanivå. På så sätt kan aktuella gemensamma frågor fångas tidigt och lyftas in i den regionala utvecklingsplaneringen. Nätverk finns etablerade i första hand på miljösidan – miljöchefer, inspektörer m fl – men även avseende bostadsbyggandet. Inriktningen är att under 2005 och 2006 utveckla formerna för nätverksarbetet ytterligare, i första hand utifrån aktuella teman och uppdrag.

Remisser

Några av huvuduppgifterna är att följa vad som sker inom statlig och kommunal planering. Arbetet innebär bl a remissbehandling av förstudier, väg- och järnvägsplaner, miljöprogram, översiktsplaner samt även detaljplaner när dessa får regionala konsekvenser. GR:s uppgift är att bidra med ett gränslöst betraktelsesätt på utvecklingen i regionen som helhet och att redovisa de regionala aspekter som kan vara av betydelse i respektive ärende.

Miljöarbete

I samarbete med kommuner, företag, myndigheter och andra organisationer genomför GR olika projekt för att

förbättra miljön i regionen. En viktig del i arbetet är att sprida kunskap om projekten för att öka miljömedvetandet hos regionens invånare och företag. Arbetet omfattar bl a miljödiplomering av företag inom olika branscher och särskilda samfinansierade projekt, se vidare nedan.

EU:s vattendirektiv har nu införts i svensk lagstiftning och Länsstyrelsen i Västra Götalands län har fått uppdraget att vara Vattenmyndighet för Göta Älvs avrinningsområde. GR följer aktivt utvecklingen av dessa frågor.

Miljökvalitetsnormer infördes genom miljöbalken för att uttrycka den lägsta godtagbara miljökvaliteten på olika områden. Syftet med normerna är att utifrån befintlig kunskap skydda människors hälsa och miljö. Två av dessa normer bedöms ha särskild betydelse för hur arbetet med att utveckla regionen förs vidare; normen för partiklar (PM₁₀) och normen för kvävedioxid (NO₂).

Regelverket avseende miljö kvalitetsnormer kan i ett kortare perspektiv komma att ha en direkt hämmande inverkan på Göteborgsregionens fortsatta tillväxt. Normerna och det av regeringen nu fastställda åtgärdsprogrammet för kvävedioxid får därför stor påverkan på planeringsarbetet på såväl den kommunala som den regionala nivån.

Miljöpolitiska mål för Göteborgsregionen

GR har tidigare till kommunerna remitterat ett förslag till miljömål för Göteborgsregionen. I arbetet har tre insatsområden specifika för regionen lyfts fram:

- **Luft och energi.** Den största källan till luftföroreningar i regionen är trafiken.
- **Vatten.** Det ensidiga och störningskänsliga beroende av Göta älv som dricksvattenkälla måste brytas genom att älven kompletteras med grundvattenkällor av god kvalitet.
- **Rekreation och livskvalitet.** Invånarna ska tillförsäkras ett brett utbud av attraktiva rekreativsområden inom och kring regionens tätorter.

Arbetet med miljömålen har återupptagits i enlighet med Styrgruppens beslut under 2004. Ett förslag till miljömål kommer sannolikt att föras fram till Förbundsstyrelsen för beslut under 2005.

Handlingsprogram för regional grus- och vattenförsörjning

Förbundsstyrelsen godkände under 2004 åtgärdsprogram för regional grus- respektive vattenförsörjning. Beslutet innebar bl a uppdrag till kansliet att utarbeta en regional gruspolicy samt att samordna det arbete som berör den framtida regionala vattenförsörjningen.

EXTERNA NÄTVERK

HUR 2050

GR arbetar på tjänstemannanivå inom nätverket HUR 2050 (tidigare benämnt nätverket för långsiktigt hållbara transporter). I nätverket ingår representanter från de fyra statliga trafikverken, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Västra Götalandsregionen, Göteborgs hamn, BRG, Västtrafik samt några av kommunerna i Göteborgsregionen. Arbetet syftar till att uppnå en gemensam kunskap om hur regionen kan utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt med år 2050 som planeringshorisont.

K2020 – framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet

Behovet av en övergripande långsiktig plan för kollektivtrafikens roll och omfattning har accentuerats under senare år. Mot denna bakgrund har en översyn av kollektivtrafiken i Göteborgsområdet startat med Trafikkontoret i Göteborg som projektägare. Arbetet sker med nära koppling till HUR 2050 och syftar till att presentera en målbild för kollektivtrafiken för år 2020. Arbetet skall ge underlag för berörda aktörers långsiktiga beslut om investeringar och trafikeringar.

Europakorridoren

Europakorridoren är ett begrepp som inrymmer utbyggnad av höghastighets-järnvägarna Europabanan (Stockholm–Jönköping–Helsingborg–Helsingör–Köpenhamn–Hamburg) och Götalandsbanan (Göteborg–Jönköping–Stockholm). GR är medlem i föreningen Europakorridoren, som är den organisation som verkar för att järnvägarna skall komma till stånd.

Banverket redovisar i sin framtidplan en strategi där det 2030 kan finnas en utbyggd höghastighetsjärnväg som förbinder Göteborg och Stockholm, via Jönköping. I planen anges att delen Mölnlycke– Rävlanda byggs ut under senare delen av planperioden 2004–2015.

Föreningen Europakorridoren kommer under 2005 att fokusera bl.a. på Götalandsbanan genom informationsinsatser och ett seminarium.

Miljösamverkan Västra Götaland

Miljösamverkan är ett samarbetsprojekt mellan Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen, kommunförbunden i länet och kommunernas miljökontor. Syftet med projektet är att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet genom att ge stöd både till myndighetsutövning och till informativa och uppmuntrande insatser. Miljösamverkans insatser är konkreta, avgränsade och operativt inriktade.

Förbundsstyrelsen ställde sig 2004-09-09 bakom en fyraårig medverkan i projektet.

Europeisk och nordisk samverkan

Arbetet med att finna europeiska samarbetspartners (i nätverksform) förs vidare utifrån den strategi för internationellt arbete som förbundsstyrelsen tagit ställning till i maj 2003. Genom att ARC under 2004 har etablerat sitt sekretariat inom GR så finns redan nu ett brett kontaktnät etablerat.

Erfarenhetsutbytet inom Norden sker bl.a. i form av nordiska regionplanekonferenser där representanter för de nordiska ländernas olika regionplaneorgan möts.

Airport Regions Conference (ARC)

Airport Regions Conference är en ideell organisation av Europas ledande regioner med stor internationell flygplats. Idag är 27 regioner medlemmar med tillsammans omkring 100 miljoner invånare. ARC leds sedan november 2004 från GR, där organisationens sekretariat nu är etablerat. GR är även företräd i den exekutiva kommittén.

ARC tar tillvara europeiska regioners intressen av att påverka flygets utveckling. Genom samarbete och gemensamma studier vill organisationen lyfta fram medlemsregionernas synpunkter inom ett område som har en växande betydelse för både ekonomisk tillväxt miljöförstärkning och infrastrukturutveckling. Ett flertal projekt inleddes 2005 inom miljö, transport och näringsliv.

ARC:s Brysselkontor förläggs från och med 2005 till West Swedens kontor i Bryssel.

SÄRSKILDA UPPDRAG OCH PROJEKT Göteborgsöverenskommelsen

GR har haft som särskilt uppdrag att fördela GR:s andel av investeringsmedel enligt Göteborgsöverenskommelsen (Göken). Arbetet med överenskommelsens första del har avslutats under 2004. Därmed har frågan väckts om hur de medel som utgår som ersättning för indexreglering och kostnadsfördyringar skall användas (den s.k. Gökungen). Under 2004 har Styrgruppen för regional planering beslutat att dessa medel skall användas för att stärka tillgängligheten med och framkomligheten för den regionala kollektivtrafiken.

Fördelningen sker enligt en upprädd prioriteringslista och arbetet bedrivs med inriktningen att beviljade projekt skall kunna fullföljas under 2005-06.

Regionalt luftvårdsprogram

GR har uppdraget att sköta Göteborgsregionens luftvårdsprogram, vilket innebär att administrera, övervaka och förbättra luftkvaliteten i regionen. Det praktiska arbetet utförs av Miljöförvaltningen i Göteborg. Arbetet sker i samverkan med medlemskommunerna, företag, länsstyrelsen m.fl. parter.

Göta Älvs vattenvårdsförbund

Förbundet är en frivillig sammanslutning av kommuner och företag som påverkar eller påverkas av Göta Älv och dess biflöden. Förbundet har till uppgift att upprätta kontrollprogram för vattenkvaliteten i älven samt dess biflöden och större sjöar inom avrinningsområdet samt att verka för en god vattenvård. GR administrerar förbundets verksamhet.

Kalkning av försurade sjöar och vattendrag

GR planerar och genomför årliga sjö- och helikopter-kalkningar i regionen. Arbetet sker på uppdrag från kommuner och länsstyrelser och arbetet genomförs i samarbete med dessa parter och andra intressenter.

ARTDEMO – ett EU-projekt

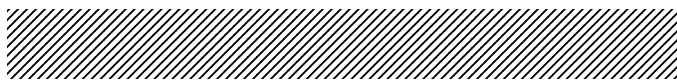
Tillgång på dricksvatten av bra kvalitet är grundläggande för en bra levnadsmiljö. Idag hotas Europas vattenresurser genom olika slags föroreningar. Tillsammans med samarbetspartners i Danmark, Holland, Spanien och Storbritannien driver GR ett projekt för att söka minska risken för föroreningar och garantera tillgången på friskt och gott dricksvatten.

ARTDEMO (Artificial Recharge Demonstration Project-AR) startade i december 2002 och kommer att vara avslutat i och med utgången av år 2005.

Grön kemi

Projektet Grön kemi har initierats och utvecklats inom ramen för GR:s miljöarbete. Projektet, som är en plattform för miljöanpassad produktutveckling, bedrivs tillsammans med bl a Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Arbetet har resulterat i delprojekt såsom ”Ren Smörja”, ”Säkra stryktips” m.fl.

Styrgruppen för regional planering har under 2004 beslutat fortsätta arbetet med projektet Grön kemi även under åren 2005-06.

Styrgruppen för sociala frågor består av nio ledamöter. Socialnämndspresidierna/motsvarande från medlemskommunerna inbjuds regelbundet till styrgruppens möten för att delta i information om och diskussioner kring specifika områden innan styrgruppen samlas för beslutsfattande. Detta arbetssätt har valts för att få en så bred förankring som möjligt inför styrgruppens beslut.

Verksamhetsinriktningen har arbetats fram av den sociala styrgruppen i dialog med socialnämndspresidierna. Här anges sex huvudområden för den sociala ledningsgruppens verksamhetsfält under 2006, varav det sjätte huvudområdet avser FoU och behandlas separat. Inom respektive huvudområde kommer det sedan successivt att växa fram olika projekt. Utöver huvudområdena kan sociala styrgruppen komma att besluta om olika utvecklingsområden utifrån angelägna behov.

Den sociala styrgruppen arbetar under löpande verksamhetsår på ett tematiskt sätt, där något av de utsedda huvudområdena utgör tema vid styrgruppens möten.

Huvudområde 1: Samverkan

Styrgruppen understryker behovet av samverkan vilket kan innebära bättre samarbete över traditionella sektorsgränser. Samverkan gäller naturligtvis insatser som underlättar samverkan mellan GR:s medlemskommuner. Dessutom sker samverkan med andra närliggande aktörer på arbetsmarknads- och välfärdsområdet; försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Länsarbetsnämnden. På det sociala området har målgrupperna ofta så komplexa behov att insatser från yrkesgrupper med olika kompetens är nödvändig.

Rekommendationer till medlemskommunerna

Styrgruppen lämnar återkommande rekommendationer till medlemskommunerna om gemensamt förhållningssätt i olika frågor. Som exempel lyftes under det gångna året följande fram:

- Rekommendation om ”Riktlinjer för enhetlig ersättning till kontaktfamiljer och kontaktpersoner enl. SOL

och kontaktpersoner/stödfamiljer enl. LSS i Göteborgsregionens medlemskommuner”.

Samverkan med Västra Götalandsregionen

GR engagerar sig via Väst Kom i frågor som gäller samarbete och gränssnitt mellan kommunerna och VGR. Aktuella frågor är bland annat

- utvärdering av Primärvårdsavtalet
- utvärdering av Hjälpmedelsavtalet
- styrgruppen har uppmanat VästKom att starta överläggningar med VGR ang. kopplingen av kostnaderna för sjukresor till huruvida man har kommunalt färdtjänsttillstånd
- översyn av ungdomsmottagningarna i Västra Götaland

Drogförebyggande samarbete

Alla GR-kommunerna, utom Kungsbacka, finansierar gemensamt en socialarbetare knuten till polisens narkotikarotet. På detta sätt är det lättare att arbeta mot missbruket, vilket inte känner några kommungränser. Ett nytt samarbetsavtal har tecknats för perioden 2004 – 2006. Samarbetet koordineras av GR, som också ansvarar för regelbunden och samlad återkoppling till de samverkande kommunerna.

Väst BUS

Under år 2004 färdigställdes ett slutförslag om samarbetet mellan kommunerna och VGR när det gäller insatser till barn och unga i behov av samlat psykiatriskt och socialt stöd. Under 2005 inleds implementeringen utifrån avtal eller gemensam rekommendation.

Samverkan och uppföljning planeras utifrån sjukhusområde/kommunförbundsområde.

Handikappsamverkan Väst

GR ingår tillsammans med övriga regionala kommunförbund, länsarbetsnämnden, försäkringskassan och VGR i samarbetsrådet Handikappsamverkan Väst. Arbetet

bygger på den nationella målsättningen att Sverige på olika sätt ska vara handikappanpassat till år 2010. Ett exempel på pågående arbete gäller de handikappguider som utarbetas, t ex. för turistsektorn.

Mediaservice

Under första halvåret 2005 startas ett försök där ett antal kommuner/stadsdelar får möjlighet att använda sig av det mediautbud (avser UR-material) som finns tillgängligt via GRs AV-mediaenhet.

Remissvar

GR fungerar vid olika tillfällen som gemensam remissinstans för medlemskommunerna. Under 2004 har remissyttranden lämnats över:

- Senior 2005
- VGR:s utvecklingsplan för vuxenpsykiatri
- Skrivelse till Socialdepartementet om brister i utformningen av LASS.

Huvudområde 2: Medborgarkraft

Gapet mellan de ekonomiska förutsättningarna och anspråken på fortsatta insatser inom välfärdssektorn ökar enligt många bedömare. Därför kommer det att bli angeläget att byta erfarenheter och utveckla kunskaper om anhängas, frivillig- och brukarorganisationers och andra samhällsorganisationers betydelse för välfärdssektorn. Den enskilde brukarens kraft och synpunkter behöver tas tillvara på ett mer aktivt sätt.

Styrgruppen kommer i det fortsatta arbetet att lyfta fram olika former för medborgarnas engagemang och medverkan.

Huvudområde 3: Uppföljning/utvärdering

GR:s medlemskommuner visar ett stort intresse för att på olika sätt jämföra verksamheter och kostnader. Det finns ett stort inslag av gemensamt lärande i dessa processer. Den sociala styrgruppen har beslutat om att dessa uppföljningar ska ske på följande sätt:

- Nyckeltal Äldreomsorg: utarbetas vartannat år f o m 2006 (under 2005 görs en analys av vilka trender som kan avläsas i de gångna årens nyckeltal)
- Nyckeltal IFO: utarbetas årligen
- Nyckeltal LSS: utarbetas årligen
- Sociala välfärdsbilder: utarbetas vartannat år (2004 och 2006)
- Försörjningsstöd: utarbetas årligen

När det gäller nyckeltal LSS har det också parallellt skett en koppling till hur de deltagande kommunernas verksamhet förhåller sig till det nationella utjämningsystemet. Denna mycket praktiska benchmarking kan aktivt ha bidragit till att GR-kommunernas nettoinbetalningar till utjämningsystemet minskat från ca 150 mkr till 60 mkr från år 1 till år 2 efter systemets införande.

Huvudområde 4: Regional utveckling och planering

GR-kommunerna genomför tillsammans en rådslagsprocess som syftar till att diskutera hur en utveckling kan ske i såväl ett lokalt som regionalt perspektiv. Utgångspunkten är att tre, av varandra inbördes beroende dimensioner, måste beaktas för att få en långsiktig positiv utveckling. Dessa dimensioner är den sociala (medborgarkraft), den ekologiska (bärkraft) och den ekonomiska (konkurrenskraft).

Den sociala styrgruppen deltar i detta utvecklingsarbete, och har framför allt koncentrerat sig på att ge bidrag på områdena bostäder och kommunikationer.

Huvudområde 5: Kunskapsförsörjning

Den sociala styrgruppen bedömer att personal- och kompetensförsörjningen är ett långsiktigt utvecklingsområde och en stor utmaning för kommunerna. Även om rekryteringsläget när det gäller de flesta personalgrupper i nuläget är förhållandevis bra, kommer på sikt rimligen detta att förändras i takt med de pensionsavgångar som väntar. Samtidigt har personalens kompetensfrågor kommit att spela en alltmer framträdande roll. Inom det största av den sociala styrgruppens områden – vård och omsorg – saknar stora personalgrupper grundläggande utbildning för det arbete man har. GR spelar en viktig roll för att kunna genomföra sådana aktiviteter där det finns fördelar i att samarbeta mellan kommunerna. Sedan tidigare bedrivs ett omfattande samarbete där medlemskommunerna erbjuder olika typer av kompetensutveckling som utvecklas i samarbete mellan representanter för kommunerna och GR.

Mötesplatser

Medlemskommunerna anordnar med hjälp av GR s.k. Mötesplatser för IFO, Funktionshinder och Äldreomsorg. Här blandas föreläsningar, workshops, seminarier och utställningar vilka genomförs under en eller två intensiva dagar. Grundidén är att innehållet ska spegla den mångfald av goda verksamhetsidéer som utvecklas på många av våra arbetsställen i Göteborgsregionen. De tre Mötesplatserna samlar tillsammans ca 2.500-3.000 besökare.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling av personal och ledare inom det kommunala verksamhetsfältet är en viktig uppgift. GRs kompetensutveckling ska komplettera medlemskommunernas. Detta förutsätter en tät dialog med medlemmarna och en god förankring i nätverken.

Kompetensutvecklingen bedrivs på flera sätt – ett s k allmänt utbud som riktar sig till alla intresserade inom ett visst verksamhetsfält samt ”uppdrag” som en eller flera medlemskommuner beställer av GR. Kompetensutvecklingen kan vara korta insatser eller längre som

bedrivs i samarbete med tex högskola och universitet.

Gemensamma satsningar inom kompetensutvecklingsområdet kan också initeras på statlig nivå, där GR sedan samlar medlemskommunerna för själva genomförandet. Ett aktuellt exempel är länsstyrelsernas information om kvinnor i patriarkala miljöer. Under åren 2005-2007 kommer regeringen att ekonomiskt stödja utbildningsinsatser inom ramen för Kompetensstegen. Här erbjuder GR medlemskommunerna samordnade insatser i projektform.

De regionala, kommungemensamma kompetens- och utvecklingsinsatserna innehåller också erfarenhetsutbyte med kollegor från angränsande kommuner och organisationer. Utvärderingar, som görs kontinuerligt, visar att möjligheten för detta kollegiala utbyte av erfarenheter värderas högt.

Samverkan med universitet och högskola

Under 2004 har en fördjupad samverkan inletts med universitetet. De utbildningar det i första hand gäller är socionomprogrammet och sjuksköterskeprogrammet. Avsikten är att formulera kommunernas behov när det gäller kunskaperna hos den personal som genomgår de aktuella utbildningarna. Som en naturlig följd kommer då också upp frågor som berör kommunens roll som arbetsgivare, och förutsättningarna för vidareutbildning och specialisering.

Huvudområde 6: FoU i Väst / GR

FoU i Väst/GR har funnits sedan 1999 som en resurs för kunskapsutveckling och regionalt lärande inom välfärdsområdet i Göteborgsregionen. Ett femtiotal rapporter har skrivits och publicerats i FoU i Västs skriftserie och/eller på hemsidan. Några har fått stor massmedial spridning och en del används som undervisningslitteratur. Många seminarier, konferenser och cirklar har anordnats.

Genom engagerade och aktiva politiker, chefer, medarbetare och forskare har en struktur och plattform för ömsesidig kunskapsutveckling och kunskapsspridning mellan forskning och praktik formats.

Den sociala styrgruppen har under hösten 2004 utarbetat ett förslag om fortsatt FoU verksamhet 2006-2009. Detta förslag och aktuell aktivitetslista behandlas i särskild skrivelse som behandlas i GRs styrelse 28 februari. Vad gäller inställningen hos övriga aktörer kan nämnas följande.

Västra Götalandsregionen har fattat beslut om fortsatt medverkan (i oktober 2004). Socialstyrelsen, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet har lämnat en skrivelse till regeringen i maj 2004 om behovet av fortsatt statligt stöd för regionala FoU-verksamheter inom välfärdsområdet, som kommer att beredas under våren 2005. Positiva förhandsbesked har lämnats. Tidi-

gare beslut om medverkan till och med 2004 har förlängts och gäller nu till och med 2005 (beslut i november 2004). Länsstyrelsen medverkar med medel för enskilda projekt på samma sätt som tidigare.

Den sociala styrgruppen föreslår förbundsstyrelsen att besluta

att förlänga FoU i Västs verksamhet under de fyra åren 2006-2009, att den sociala styrgruppen i dialog med politiker från Västra Götalandsregionen löpande utarbetar verksamhetsinriktning, samt att rekommendera kommunerna att medverka med fyra kronor per kommuninvånare och år.

Att Göteborgsregionen är en gemensam arbetsmarknad och att arbetslösheten ökade under 90-talet gjorde att arbetsmarknadsfrågorna på allvar lyftes fram på det regionala planet. En särskild politisk styrgrupp med 15 ledamöter bildades för att hantera dessa frågor. När det gäller arbetsmarknad så är Göteborgsregionens kommuner intimt förbundna med varandra. Flera faktorer pekar på detta och tydligast är kanske arbetspendlingen. Kommunernas geografiska gränser har ingen avgörande betydelse för arbetskraftens rörlighet. Flera av de jobb som kommer till eller växer upp i Göteborg söks av eller tillsätts med invånare från kranskommunerna. Jobb dyker upp i kranskommunerna som Göteborgare söker och får. Kan pendlingsavstånden minskas ytterligare i tid, så blir Göteborgsregionen en ännu mera sammanhållen arbetskraftsregion.

Motiv för regionalt engagemang

När det gäller såväl sysselsättning som arbetslöshet så skiljer sig denna från kommun till kommun i regionen. Sysselsättningen är genomsnittligt högre i kranskommunerna än i Göteborg och den registrerade arbetslösheten är betydligt lägre.

De nordöstra stadsdelarna avviker från både kranskommuner och övriga stadsdelar i Göteborg när det gäller såväl sysselsättning som arbetslöshet. När dessa parametrar också paras med t ex utbildningsnivå, ohälsa samt behov av försörjningsstöd så framträder en tydlig bild av social polarisering och obalans inom Göteborgsregionen. En polarisering och tudelning som förstärktes den senaste tioårsperioden och som i sin tur begränsar människors och därmed regionens möjligheter att utvecklas.

Eftersom kommunerna är intimt förbundna med varandra när det gäller arbetsmarknaden och dess utveckling så finns det också *starka motiv för gemensamt agerande* för att

- öka sysselsättningen och antalet arbetade timmar samt främja en hållbar tillväxt
- minska behovet av försörjningsstöd

- reducera den sociala polariseringen och utanförskapet.

Ytterligare motiv för ett gemensamt agerande är att kommunerna är en stor aktör på arbetsmarknaden och sammantaget den största arbetsgivaren i regionen. Kommunerna har ett eget personalförsörjningsbehov och svarar för den infrastruktur, i vid bemärkelse, som i många avseenden är avgörande för företagets möjligheter att utvecklas.

Att *bidra* till att öka sysselsättningen och minska behovet av försörjningsstöd samt reducera utanförskapet är av flera skäl det övergripande målet för styrgruppens arbete. Det har betydelse bl a för regionens möjlighet att utvecklas, skattekraften, den offentligt finansierade välfärden, människors delaktighet och självkänsla.

I takt med att arbetsmarknaden förändras av både konjunkturella och strukturella orsaker, så förändras även formerna för arbetsmarknadspolitiken. Grundidén kvarstår dock, dvs att rusta människor så att de kan ta de lediga jobb som finns samt att värna de grupper som har en utsatt situation på arbetsmarknaden.

Dagens och framtidens arbetsmarknad är i hög grad beroende av andra politikerområden som utbildnings- och näringspolitik, bostads- och socialpolitik samt frågor som gäller transport, miljö och invandring. För att påverka arbetsmarknaden krävs det ett långsiktigt och sektorsöverskridande arbete.

Argument för ett kommunalt engagemang

Staten svarar för arbetsmarknadspolitiken, men kommunerna har stort intresse av hur den utformas och drivs. Det finns flera argument för ett kommungemensamt agerande:

- personalförsörjning – kommunerna är stora arbetsgivare och verksamheterna personalintensiva
- näringslivets behov av arbetskraft – lokalt och regionalt
- utbudet av yrkesutbildningar – samplanering

- kommunen är sista utposten för de medborgare som ej klarar sin egna försörjning
- kommunerna är på uppdrag av staten utförare av olika arbetsmarknadspolitiska insatser

Validering

Det är angeläget att med övriga parter fortsätta utvecklingen av valideringsarbetet regionalt och nationellt. Arbetsmarknadens parter, flera branscher, Göteborgs universitet, Länsarbetsnämnden, vuxenutbildningen m.fl. är engagerade i utvecklingsarbetet. Validering är en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats. Målgrupper för validering är flera t ex arbets sökande, sökande till vuxenutbildning och högskola, personer med praktisk och teoretisk kunskap från annat land samt anställda som t ex deltar i utvecklingsarbete eller är i behov av omställning för andra arbetsuppgifter. Validering har nära kopplingar till såväl kompetensutveckling inom arbetslivet som till arbetsmarknaden och det livslånga lärandet.

Uppgifter

Medlemskommunernas engagemang i arbetsmarknadsfrågor är avgörande för vad som kan utträttas i GRs regi. Uppgifterna är av olika karaktär och kan variera över tid. Här nedan listas några av dessa. Styrgruppen kan besluta om andra uppgifter utifrån angelägna behov.

- Det Regionala Valideringscentrat. Med GRUtbildning och övriga parter i projektets styrgrupp fortsätta att utveckla valideringsarbetet i Göteborgsregionen och nationellt.
- Följa utvecklingen av den finansiella samverkan – fyrpartssamverkan – i Göteborgsregionen
- Beredskap för att med medlemskommunerna finna en gemensam plattform för arbetet med nyanlända invandrare
- Informera och bevaka nyheter på arbetsmarknadsområdet samt arrangera utbildningar och seminarier
- Europeiska sysselsättningsstrategin
- Internationella utblick – fokus på utvidgningen av EU och dess konsekvenser för arbetsmarknaden i Göteborgsregionen
- Följa hälsan och ohälsans utveckling bland kommunanställda i GR-området
- Lärande på arbetsplatsen inom ramen för gymnasieskolan – andra generationens lärling – ett utvecklingsarbete med bl a GRUtbildning.
- Arbetsmarknadsprogrammets utveckling och konsekvenser för ungdomar
- Erfarenhetsutbyte på arbetsmarknadsområdet – det goda exemplets makt

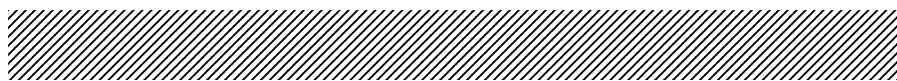
- Delta i arbetet med den regionala utvecklings- och rådslagsprocessen

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling av personal och ledare inom det kommunala verksamhetsfältet är en viktig uppgift. GRs insatser och utbud ska komplettera medlemskommunernas kompetensutveckling. Detta förutsätter en tät dialog med medlemmarna och en god förankring i nätverken.

Kompetensutvecklingen bedrivs på flera sätt – ett s k allmänt utbud som riktar sig till alla intresserade inom ett visst verksamhetsfält samt ”uppdrag” som en eller flera medlemskommuner beställer av GR. Kompetensutvecklingen kan vara korta insatser eller längre som bedrivs i samarbete med t ex högskola och universitet.

De regionala, kommungemensamma kompetens- och utvecklingsinsatserna innehåller också erfarenhetsutbyte med kollegor från angränsande kommuner och organisationer. Löpande utvärderingar visar att möjligheten för detta kollegiala utbyte av erfarenheter värderas högt.

Utbildningsgruppen är GRs politiska styrgrupp för regionala satsningar kring det livslånga lärandet. Detta förslag till inriktning av Utbildningsgruppens arbete 2006 tar sin utgångspunkt i de regionalpolitiska utbildningsmål som GRs Förbundsstyrelse, efter en remissomgång i medlemskommunerna, fattade beslut om vid sammanträde i november 2001. Dessa utbildningsmål, verksamhetsberättelse för 2004 och regionala statistiska bilder av utbildningslandskapet samt förslaget till Inriktning 2006 i sin helhet finns presenterade på adress (www.GR2006.to)

Satsningar på det livslånga lärandet – en regional framgångsfaktor

Motiven för det regionala samarbetet på utbildningsområdet hämtar sin kraft i konstaterandet att satsningar på utbildning och kompetensutveckling, på det livslånga lärandet, är den enskilt viktigaste framgångsfaktorn för en region/ett land. De är centrala i skapandet av hållbart välstånd.

Vikten av ett kvalificerat utbildningslandskap kan sammanfattas i ett citat saxat ur "Inbjudan till Rådslag 1": "Utan kunskap ingen miljö att leva i, inget socialt gott liv och heller inget blomstrande näringsliv. Utan kunskap ingen bärkraft, ingen medborgarkraft och heller ingen konkurrenskraft."

Utbildningsinvesteringar är kostnadskrävande och kvalificerade satsningar, där regional samverkan inom utbildningssystemen bidrar till att skapa högre kvalitet till lägre kostnader. Samverkan inom ramen för GR grundas alltså på att den ger kommunerna och regionen uppenbara mervärden. GR-samarbetet omfattar idag alla skolformer – från förskola till vuxenutbildning.

Framtida utmaningar

Sveriges och regionens position

I såväl de regionalpolitiska utbildningsmålen som i Västra Götalandsregionens förslag till regional utvecklingsvision, vilken just varit ute på bred remiss, betonas vikten av satsningar på det livslånga lärandet. Detta främst

mot bakgrund av de stora utmaningar som Göteborgsregionen, Västra Götalandsregionen och landet som helhet står inför.

Sverige, tillsammans med de övriga nordiska länderna, avsätter störst andel av BNP på utbildningsatsningar och hävdar sig också mycket väl inom alla skol- och utbildningsformer när resultaten av dessa ansträngningar jämförs internationellt. Dessa förhållanden gäller också för GRs medlemskommuner.

Det finns mycket som talar för att Sverige tagit klivet in i kunskapssamhället inte bara avseende andelen av BNP som avsätts för utbildning utan också när det gäller antalet medborgare som är engagerade i det livslånga lärandet. Läggs alla utbildningsformer samman kan det konstateras att mer än 40 procent av befolkningen på ett eller annat sätt, befinner sig inom utbildningssektorn.

Konkurrensen hårdnar

Konkurrensen om bl.a. arbetstillfällen, kompetenta medarbetare och företagsetableringar förutspås dock hårdna väsentligt. Ett stort antal nationer gör idag kraftfulla satsningar på utbildningsområdet. Utvecklingen innebär att inte bara jobb med låga förädlingsvärden flyttar utomlands utan också mer kvalificerade uppgifter såväl som forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Ska Sverige som ett litet, exportberoende land långt från de stora marknaderna klara konkurrensen i framtiden hävdas i allt fler sammanhang att satsningar på det livslånga lärandet torde vara den mest verkningsfulla åtgärden.

Satsningsområden 2006

Arena för sambruk

Regionen som helhet utgör ett större underlag än varje enskild kommun för att tillhandahålla bredd, djup och kvalitet i olika former av service till regionens utbildningsanordnare. Inom Utbildningsgruppens verksamhetsområde bedrivs regionalt samnyttjande av resurser på en lång rad områden.

Ett öppet, gränslöst och för den studerande tillgängligt utbildnings-landskap

Årliga överenskommelser kring interkommunala ersättningar samt de samverkansavtal som successivt fördjupas och utvecklas till att omfatta ytterligare skolformer är de viktigaste verktygen i detta arbete.

Regiongemensamma satsningar på kompetensutveckling

Ett av de mer väsentliga bidragen till infriandet av de regionala utbildningsmålen är kompetensutveckling för personal och ledare i utbildningssektorn. Pedagogiskt centrum har årligen ca 20.000 besökare till kurser, konferenser och andra arrangemang.

Barn och unga i behov av särskilt stöd

Kommungemensamma satsningar genomförs i syfte att utveckla arbetet för barn och unga i behov av särskilt stöd och stimulans

IT- / Media- Läromedelsutveckling

Här spelar GR, som arena för information och diskussion kring läromedelsutvecklingen, en viktig roll främst kring frågor som rör IT och mediäläromedel. GR förfogar upphovsrättsligt över ett mediebibliotek värt drygt 20 mkr. Över 1,2 miljoner medielån till regionens cirka 550 skolor och drygt 150.000 elever har expedierats sedan starten 1995.

Under GRs tioåriga existens har läromedel för drygt 450 miljoner kronor med en samlad kostnadsreduktion på ca 170 miljoner kronor inköpts och distribuerats på ett ur miljövärdsperspektiv optimalt sätt genom att alla transporter härigenom minimerats.

Arbete med att öka kvaliteten i kontakterna mellan skola och arbetsliv

Barn och ungdomars första möten med arbetslivet och kvaliteten i dessa är av stor betydelse för den enskilde och för regionens tillväxt. Den 2002 antagna "Avsiktsförklaringen avseende kvalitetskriterier för arbetslivskontakter i ett livslångt lärandeperspektiv" är det redskap som används i detta arbete. Idag är webbplatsen www.praktikplatsen.se väl etablerad.

Regional samverkan kring skolan och internationaliseringen

Ett pedagogiskt utvecklingsarbete innefattande rollspel och utvecklingsbaserat lärande, IT-media, mm, sker löpande. Samarbetet kring skolan och internationaliseringen fortgår och utvecklas.

Kvalitetsutveckling – Benchmarking

Genom GRs verksamhet kring uppföljning, utvärdering och utveckling på utbildningsområdet ges förut-

sättningar för ett mer intensivt kvalitetsarbete. I dialog med kommunerna presenteras bilder av verksamheternas organisation, kostnader och resultat samt relationerna dessa faktorer emellan.

Resultatet av detta uppföljnings- och utvärderingsarbete presenteras fortlöpande bland annat via GRs webbplats, vilket ökar tillgängligheten för politiker, ledare och skolpersonal såväl som för föräldrar och elever. Webbplatsen kommer att utvecklas ytterligare och information hämtad från den kommer också att spridas i form av tryckta rapporter.

Årligen besöker över 300.000 elever, lärare och skolledare Utbildningsgruppens webbplats.

Katalysator – forum för idé- och erfarenhetsutbyte

Spjutspetskunnande och goda exempel i enskilda kommuner kan i det regionala samarbetet göras tillgängliga för och tillämpbara i övriga kommuner i regionen. Ett stort antal nätverk med ledande företrädare på utbildningsområdet träffas fortlöpande på GR för idé- och erfarenhetsutbyte. Grupperna jobbar bl.a. med benchmarking, driver gemensamma projekt, samverkar med en lång rad organisationer utanför den kommunala sfären och bereder frågor inför beslut i GRs politiska församlingar. Också regionens utbildningspolitiker inbjuds till regelbundna samråd. Utbildningsgruppens presidium och utbildningschefen besöker kontinuerligt medlemskommunernas utbildningsnämnder för att hålla dialogen levande.

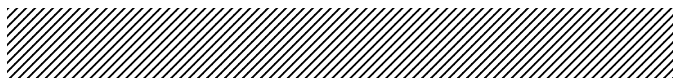
Detta forum för idé- och erfarenhetsutbyte skall tjäna som arena för omvärldsbevakning, dels inom de områden där Utbildningsgruppen har ett särskilt ansvar, listade ovan, dels vad gäller generella utvecklingsfrågor som har bäring på utbildningsområdet

Regional styrka

Regionens samlade tyngd ger större genomslag mot omvärlden i utbildningsfrågor, där kommunerna har gemensamma intressen att bevaka, än vad dessa skulle kunna åstadkomma genom enskilt agerande. Utbildningsgruppen svarar på remisser och söker påverka inte minst statsmakterna i angelägna frågor.

Här intar arbetet med att förbättra lärarutbildningen och forskningen som är knuten till den en särställning. Ett exempel på att relevant forskning utnyttjas för att utveckla samarbetet är Centrum för Utbildningsvetenskap och lärarforskning vid Göteborgs universitet, vilket utgör en långsiktig satsning på skolutveckling och yrkesutveckling.

Ledarförsörjning

Förbundsstyrelsen har beslutat att genomföra ett flerårigt regionalt ledarförsörjningsprogram som stöd och komplement till medlemskommunernas arbete med ledarförsörjning. Programmet leds av en politiskt sammansatt styrgrupp om fem personer.

Mot bakgrund av den utveckling som sker i samhället, personalens åldersstruktur, kommunernas verksamhets- och organisationsutveckling måste arbetet med ledarförsörjning ske långsiktigt, målmedvetet och offensivt.

- Syftet med det regionala ledarförsörjningsprogrammet som pågått sedan 1998 är:
- att marknadsföra arbete och ledarskap inom kommunal/offentlig verksamhet i ungdomsskolan, på universitet och högskolor,
- att förbereda och utveckla blivande ledare,
- att tillvarata och vidareutveckla kompetens hos nuvarande ledare och specialister,
- att skapa en gemensam arbetsmarknad och stimulera till ökad rörlighet,
- att lyfta fram jämställdhets- och mångfaldsperspektiven, vilka båda är förutsättningar i arbetet med ledarförsörjningsfrågorna.

Mer information om programmet och dess olika delar finns på www.grledare.to

Aktiviteter

Följande aktiviteter föreslås för verksamhetsåret 2006;

Traineeprogram

Traineeprogrammen har nu etablerats så väl inom ramen för satsningen att de är en löpande verksamhet, där program avslutas och nya startas fortlöpande. Drygt 100 unga akademiker är nu anställda i medlemskommunerna tack vare detta program.

Utvecklingsprogram för blivande ledare

Cirka 160 personer har sedan starten genomgått programmet. Intresset är stort och programmen erbjuds medlemskommunerna fortlöpande.

Utvecklingsprogram för erfarna ledare/chefer

För att skapa en progression i kommunernas ledarförsörjning utökas projektet Framtidens Ledare med ett delprogram för erfarna ledare/chefer under 2005. Detta kommer att erbjudas även under 2006. Syfte och mål är att inspirera och stödja deltagarna till utveckling som personer och ledare samt öka förmågan att möta omvärldens komplexitet. Fokus läggs därmed på det strategiska ledarskapet och programmet är särskilt lämpat för ledare som leder andra ledare.

Mentorprogram

Det finns ett växande intresse för mentorskap som verktyg för ledarutveckling.

Ett utvecklingsprogram är framtaget och fortlöpande erbjuds erfarna ledare att delta. Uppemot 200 ledare verkar idag som mentorer inom ramen för Framtidens Ledare.

Ytterligare utvecklingsprogram

Ytterligare utvecklingsprogram kan tillkomma efter behov som identifieras i medlemskommunerna likaväl som andra regionala satsningar i syfte att utveckla ledarskapet i regionen. I takt med att Framtidens Ledare etablerats kan ett ökande intresse för breddning av projektet noteras till att exempelvis omfatta målgrupper som inte täcks in av de satsningar som listas ovan.

Seminarieverksamhet

En seminarieverksamhet som fokuserar på ledarskap startade för några år sedan. Den syftar till att skapa debatt kring ledarskapsfrågor och öka insikten bland politiker och ledare i regionen när det gäller arbete med ledarutveckling.

Internetbaserade aktiviteter

Webbplatsen för Framtidens Ledare innehåller allmän information om programmet samt särskild information av grundläggande karaktär om de olika ingående delarna i Framtidens Ledare.

Resursfördelning

Resursfördelning på verksamhetsområden

Till följd av vad som tidigare redovisats i bifogat förslag till verksamhetsinriktning kan olika förändringar komma att aktualiseras som avsevärt påverkar förutsättningarna för GRs verksamhet under år 2006. I dagsläget är det därför omöjligt att i detalj precisera resursfördelningen på olika verksamhetsområden inom GR under nästkommande år.

Som underlag för bedömningen av verksamheten inom GR under nästkommande år redovisas nedan intäktsutvecklingen under de senaste åren och medlemsavgifternas fördelning på olika verksamhetsområden under innevarande år.

I figur 1 visas omsättningens proportioner 2006, i figur 2 medlemsavgifternas fördelning på verksamheten 2006, i figur 3 bidrag till andra verksamheter, i figur 4 medlemsavgifternas fördelning på kommuner åren 2002-2006, figur 5 medlemsavgifternas utveckling i förhållande till inflationen, figur 6 övriga intäkters utveckling och i figur 7 budget fördelad på olika verksamhetsområden 2003-2006, i figur 8 balansbudget och nyckeltal 2005-2006.

Finansieringen av GR:s verksamhet kan delas upp i två delar; ”medlems-/serviceavgift” respektive ”övriga intäkter”.

Verksamheten som finansieras med **medlemsavgiften** (se figur 2-5) avser de politiska frågorna, dvs verksamheten inom GR och lämnade bidrag. Årsavgiften baseras på medlemskommunernas invånarantal och fastställs årligen av förbundsfullmäktige. Föreslagen avgift 59,4 mkr år 2006 motsvarar 39 procent av omsättningen.

”Övriga intäkter” (se figur 6) omfattar kurser, seminarier, pedagogiskt centrum, konsultationer, gymnasieintagning, läromedelsförsäljning, FoU i Väst, erhållna bidrag, och liknande. Köparna som är både kommuner, friskolor och i viss mån näringsliv deltar efter eget behov. Beräknade övriga intäkter är 92 mkr och motsvarar 61 procent av omsättningen.

Fig. 1. Omsättningens proportioner 2006

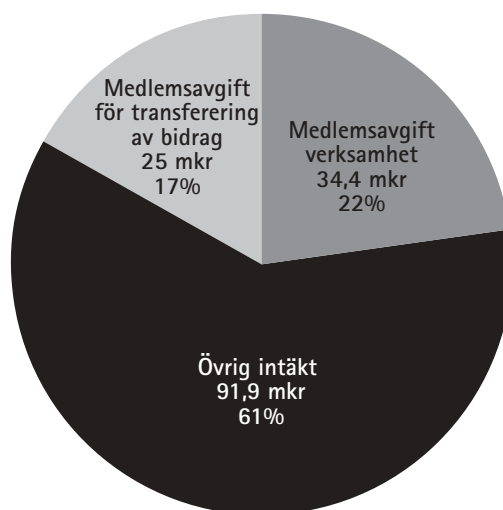
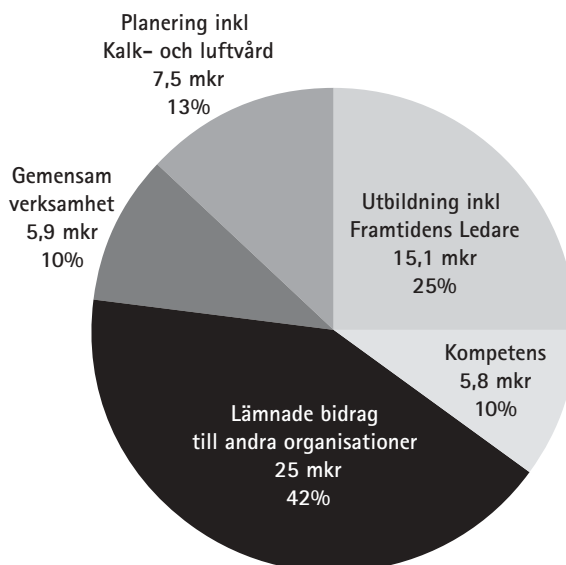

Fig. 2. Medlemsavgifternas fördelning på verksamheten 2006 (Mkr)

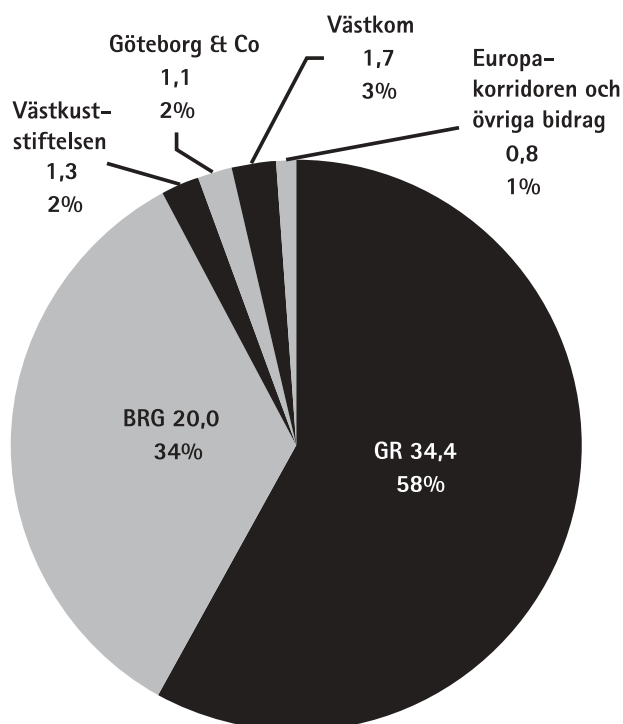

Bidrag till andra verksamheter

GR lämnar sedan flera år bidrag till andra regionala verksamheter, främst till Business Region Göteborg (näringslivsfrågor), Västkoststiftelsen (naturvård) och Göteborg & Co (turism). Sedan år 2001 betalar GR även en årlig avgift till VästKom (länsövergripande kommunfrågor). Under år 2006 föreslås att GR lämnar bidrag till andra regionala verksamheter enligt följande:

	Mkr	motsv. kr/inv
• BRG	20,0	22,94
• Västkoststiftelsen	1,3	1,50
• Göteborg & Co	1,1	1,26
• VästKom	1,7	2,00
• Europakorridoren m fl	0,8	0,96
Summa	25,00	28,67

Fig. 3. Den sammanlagda storleken på de budgeterade lämnade bidragen 2006 motsvarar 42 procent av GR:s medlemsavgift.

Medlemskommunernas medlems-/serviceavgift till GR

Medlemsavgiften för 2006 föreslås vara på oförändrad nivå i kr per invånare gentemot år 2003, 2004 och 2005. Då invånarantalet ökar innebär det en höjning för år 2004 med 0,7 procent och för år 2005 med 0,7 procent, för 2006 med ytterligare 0,8 procent.

Fig. 4. Medlemsavgifternas fördelning på kommuner 2002-2006 (Kkr)

Kkr	2002	2003	2004	2005	2006
Ale	1.998	1.743	1.760	1.771	1.787
Alingsås	2.765	2.400	2.406	2.420	2.435
Göteborg	36.741	32.102	32.347	32.555	32.797
Härryda	2.379	2.078	2.101	2.126	2.151
Kungsb.	5.120	4.492	4.534	4.608	4.666
Kungälv	2.926	2.559	2.582	2.598	2.604
Lerum	2.768	2.408	2.422	2.444	2.463
Lilla Edet	1.017	879	886	884	878
Mölndal	4.419	3.869	3.888	3.918	3.931
Partille	2.608	2.258	2.254	2.261	2.274
Stenungs.	1.622	1.438	1.482	1.518	1.546
Tjörn	1.158	1.010	1.010	1.014	1.022
Öckerö	930	809	816	822	827
Summa	66.449	58.045	58.487	58.945	59.381
kr/inv	78,76¹	68,11	68,11	68,11²	68,11³

¹ År 2002, utökning av medlemsavgiften från 54,16 kr/inv till 78,76 kr/inv beroende dels på ökad avgift med 1,7 mkr (2 kr/inv) till GR-verksamheten, dels på ökad avgift till BRG med 10 mkr (motsvarar 11,95 kr/inv) samt dels på en förstärkning av engångskaraktär av GR:s egna kapital 9 mkr (motsvarar 10,65 kr/inv) för långsiktig förbättrad likviditet och kapitalmässig stadga.

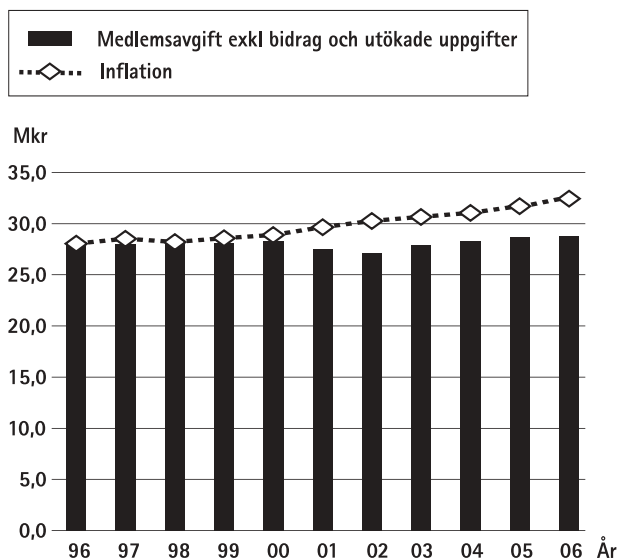
² Medlemsavgiften 2005 är beräknad utifrån uppgift från SCB om befolkning den 31/12 2003.

³ Medlemsavgiften 2006 är beräknad utifrån uppgift från SCB om befolkning den 1/11 2004. Avgiften skall baseras på befolkningstal per 31/12 2004. Årsavgiften kr/invånare är densamma som år 2003-2005.

Rationalisering

Medlemsavgiften har inte utvecklats i samma takt som den allmänna kostnadsutvecklingen. Vid en jämförelse mellan den faktiska medlemsavgiften som GR:s verksamheter delar på (reducerat med höjning för utökade arbetsuppgifter) och med utvecklingen för konsumentprisindex framgår att GR har haft ett rationaliseringskrav på i genomsnitt 1,1 % årligen under den senaste tioårsperioden. I klartext betyder det att GR under 2006 debiterar medlemskommunerna en avgift som är 3 mkr (eller 10 procent) lägre än 1996 års nivå.

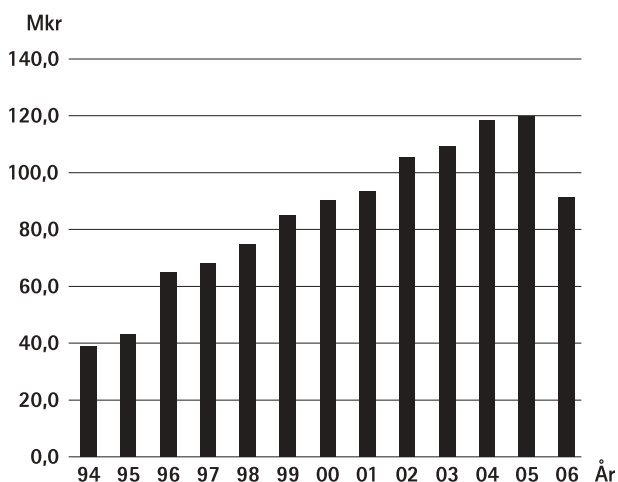
Fig. 5. Medlemsavgifternas utveckling i förhållande till inflationen.

Övriga intäkters utveckling

De övriga intäkterna har haft en positiv utveckling under många år. GR har försökt att hålla tillbaka behovet av höjd medlemsavgift. Samtidigt har det varit viktigt att bibehålla och till och med utöka kompetensen som kommunerna har tillgång till via GR. Därför har GR försökt att finna andra former för finansiering. Övriga intäkter har ökat med 181 procent mellan åren 1994 och 2003. År 2004 var en ökning budgeterad och 2005 förväntas ytterligare en mindre ökning. 2006 minskar övriga intäkter då Valideringscentrum övergår i annan associationsform.

Fig. 6. Övriga intäkters utveckling

Sammanfattande bild över budgeten

I den sammanfattande bilden nedan (figur 7 och 8) har 2005 års budget uppdaterats efter förbundsfullmäktiges möte i juni 2004. Uppdateringarna avser medlemsavgift enligt invånarantal per 2003-12-31, samt tillkomsten av ARC inom GR Planerings verksamhet. Även siffrorna för kända övriga intäktsposter och utgiftsposter (t ex löner, lämnade bidrag) har justerats. Under 2006 förväntas Valideringscentrum ej längre vara en del av GR:s verksamhet.

Fig. 7. Budget fördelad på olika verksamhetsområden 2003-2006 (Kkr)

INTÄKTER	Medlemsavgifter				Övriga intäkter				Totalt			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
	REV.				REV.				REV.			
BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET
Kärnverksamhet												
Gemensamt	5 925	6 332	5 871	5 926	3 600	3 600	1 827	1 827	10 225	9 932	7 698	7 754
FoU i Väst	0	0	0		10 050	10 050	8 424	8 206	10 050	10 050	8 424	8 206
Utbildning	14 380	14 380	14 393	14 393	78 550	70 577	68 635	68 840	92 930	85 657	83 728	83 933
Framtidens ledare	700	700	700	700								
Valideringscentrum		0				17 600	24 980	0		17 600	24 980	0
Kompetens	5 800	5 800	5 805	5 805	12 000	12 000	10 030	8 672	17 800	17 800	15 835	14 477
Planering	5 885	5 850	6 740	6 740	1 875	1 475	2 109	903	7 760	7 325	8 849	7 643
S:a Kärnverksamhet	32 690	33 062	33 509	33 564	106 075	115 302	116 005	88 448	138 765	148 364	149 514	122 012
Övrig verksamhet												
Kalk- o luftvård	820	820	786	786	3 150	3 150	3 495	3 495	3 970	3 970	4 281	4 281
Västkom	1 600	1 600	1 600	1 744	0	0	0	0	1 600	1 600	1 600	1 744
Naturvård (Västkoststiftelsen)	1 310	1 310	1 339	1 349	0	0	0	0	1 310	1 310	1 339	1 349
Näringslivsfrågor (NS/BRG)	20 000	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0	20 000	20 000	20 000	20 000
Turism (Göteborg & Co)	1 100	1 100	1 100	1 100	0	0	0	0	1 100	1 100	1 100	1 100
Europakorridoren m.fl.	525	595	611	837	0	0	0	0	525	595	611	837
S:a Övrig verksamhet	25 355	25 425	25 436	25 815	3 150	3 150	3 495	3 495	28 505	28 575	28 931	29 311
SUMMA INTÄKTER	58 045	58 487	58 945	59 380	109 225	118 452	119 500	91 943	167 270	176 939	178 445	151 323
SUMMA KOSTNADER	-58 040	-58 485	-58 945	-59 380	-109 225	-118 452	-119 500	-91 943	-167 265	-176 937	-178 445	-151 323
RESULTAT	5	2	0	0	0	0	0	0	5	2	0	0

Balansbudget och nyckeltal 2005–2006

Soliditeten förbättras 2004. Detta beror främst på att Valideringscentrum hade med sig ett eget kapital på 3,7 mkr till GR. Soliditeten minskar 2005 pga att en högre omsättning antas binda mer kapital i tillgångar. 2006 ökar soliditeten pga att GRs eget kapital och omsättningen minskar (Valideringscentrum ej längre del av GR).

Kassalikviditeten ligger i stort sett på oförändrad nivå åren 2004 och 2005. 2006 minskar omsättningen, vilket innebär en ökad kassalikviditet.

Kassaflödet ökade 2004 främst pga att Valideringscentrums verksamhet var en del av GR. 2005 förväntas kassaflödet vara positivt pga ökad omsättning och antagandet att inga nyinvesteringar görs. 2006 förväntas

kassaflödet minska då omsättningen minskar och Valideringscentrum ej längre är en del av GRs verksamhet.

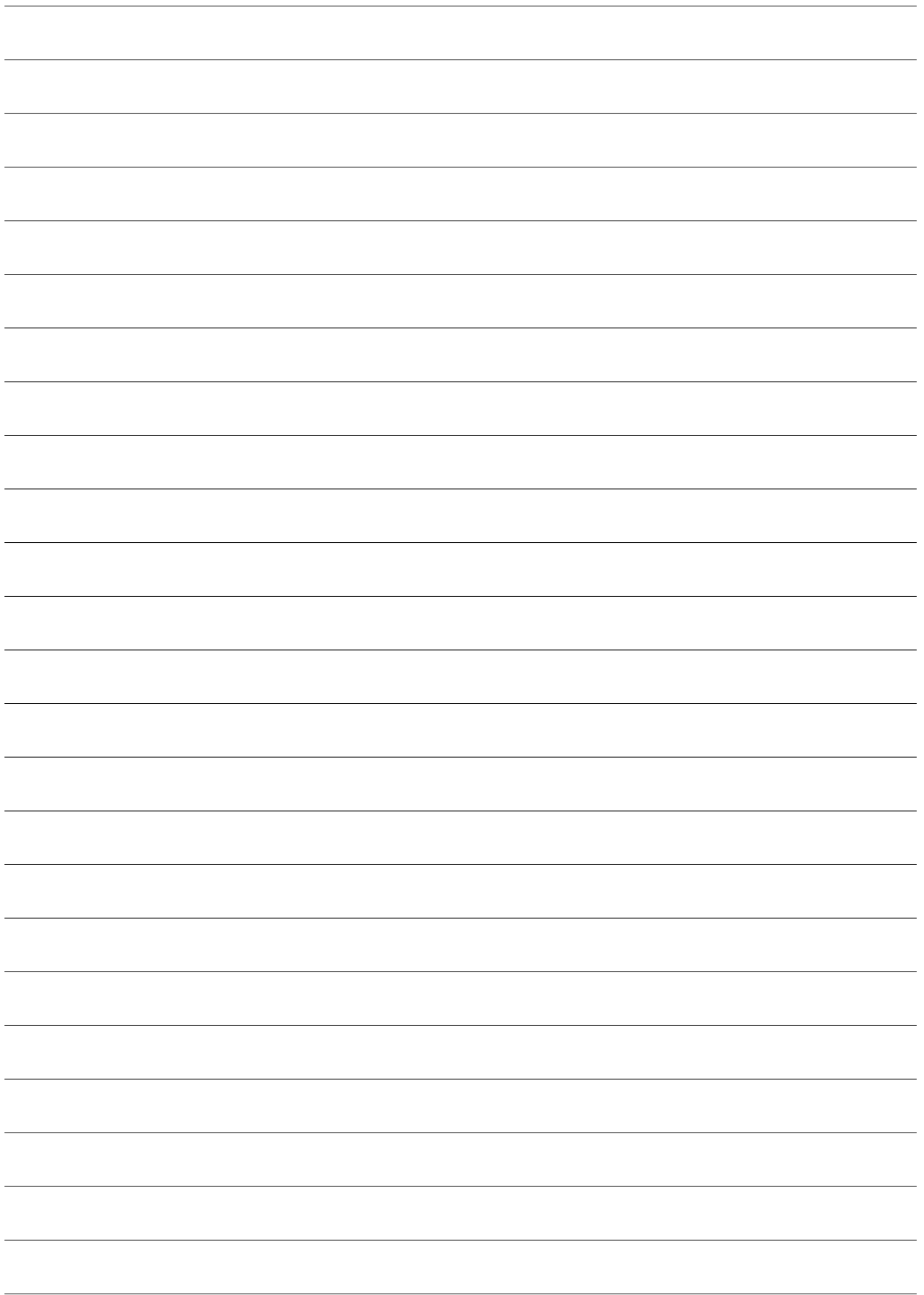
Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till totala tillgångar (rensat från Göteborgsöverenskommelsen och Gryning). Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, dvs soliditeten visar vilken beredskap det finns för att möta oförutsedda händelser, ev framtida resultatförsämringar m.m.

Kassalikviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar exklusive varulager och kortfristiga skulder (rensat från Göteborgsöverenskommelsen). Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Kassaflödet syftar till att redovisa flödet av pengar och är summan av in- och utbetalningar under året.

Fig. 8. Balansbudget och nyckeltal 2004-2005 (Mkr)

Belopp i mkr	Bokslut 2003-12-31	Prognos 2004-12-31	Budget 2005-12-31	Budget 2006-12-31
TILLGÅNGAR				
<i>Anläggningstillgångar</i>				
Immateriella och materiella anläggningstillgångar	5,5	6,7	6,7	6,2
Finansiella anläggningstillgångar	16,2	18,8	18,8	18,8
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>21,7</i>	<i>25,5</i>	<i>25,5</i>	<i>25,0</i>
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Varulager mm	3,9	1,9	1,9	1,9
Kortfristiga fordringar	54,8	54,3	54,7	46,4
Likvida medel	28,8	33,4	34,6	9,9
Medel för Göteborgsöverenskommelsen	84,6	122,7	122,7	122,7
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>172,1</i>	<i>212,2</i>	<i>213,8</i>	<i>180,9</i>
SUMMA TILLGÅNGAR	193,8	237,7	239,4	205,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	28,9	32,4	32,4	30,4
- därav årets resultat	0,0	-0,3	0,0	0,0
Avsättningar	2,7	0,1	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	162,2	205,3	207,0	175,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	193,8	237,7	239,4	205,9
Soliditet (exkl Gryning och Göken)	15,7%	18,1%	17,8%	23,6%
Kassalikviditet (exkl Göken)	112,7%	110,1%	109,7%	150,0%
Kassaflöde exkl Göken, mkr	0,6	4,6	1,2	-24,6

Kommunal samverkan – regional styrka

Göteborgsregionen är en näringsgeografiskt sammanhängande region med en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Därför är det nödvändigt att kommunerna löser frågor tillsammans inom olika områden.

GR (Göteborgsregionens kommunalförbund) är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige – Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö.

GRs uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för idé- och erfarenhetsutbyte i regionen.

Verksamheten inom GR ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen, både nationellt och internationellt. Det övergripande syftet är att skapa en attraktiv region med goda levnadsvillkor för alla invånare.

Sammanfattningsvis har GR till uppgift att

- skapa nätverk, sprida idéer och stimulera till erfarenhetsutbyte,
- svara för planering av regional karaktär,
- aktivt bevaka regionens intressen genom uppvaktningar, remissyttranden etc,
- driva gemensamma utvecklingsprojekt tillsammans med medlemskommunerna,
- samordna och stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser,
- medverka till en gemensam plattform för omvärldsorientering, debatt och förmedling av framtidsbilder,
- erbjuda service/sambruk på områden där den enskilda kommunens resurser är otillräckliga.

Göteborgsregionens kommunalförbund